

GEZEĞENİMİZ VE İNSANLAR

Sahra'nın Göçebeleri Tuaregler

Tuaregler, Güneş'in zararlı etkilerinden korunmak için uzun giysiler giyiyorlar. Giysilerinin bir başka özelliği de bol ve kat kat olması. Böylelikle, ter kolay kolay buharlaşmıyor ve bedenlerini daha uzun süre serin tutuyor.

Sahra Çölü'nde, tuz birikintilerinin fazla olduğu bölgeler var. Bu bölgelerdeki insanlar, elde ettikleri tuzu satarak geçimlerini sağlıyorlar. Tuz, deve kervanlarıyla taşınıyor.

"Tuareg", Afrika'nın kuzeyinde yaşayan, çoğu göçebe, geniş bir insan topluluğuna verilen ad. Tuareg deve kervanları, 20. yüzyılın ortalarına kadar Sahra Çölü'ndeki ticarete önemli rol oynamış. Daha sonra, deve kervanlarının yerini trenler ve kamyonlar almış. Günümüzde çok sayıda Tuareg, Sahra Çölü'nün kıyısındaki kentlerde yaşıyor. Bir bölümü de çöldeki göçebe yaşamlarını sürdürüyorlar. Kimileri kamyonları yeğlese de, kimi Tuaregler de deve kervanları işletmeyi sürdürüyorlar. Tuaregler'in geleneksel yaşam biçiminde çiftlik hayvanlarının önemi büyük. Develerin yanı sıra, keçi ve koyun sürülerine ve eşeklere de sahipler.

Sahra Çölü'nde birçok vaha bulunuyor. Yolculuklar sırasında insanlar ve hayvanlar bu vahalarda mola vererek su gereksinimlerini gideriyor ve yanlarındaki su kaplarını dolduruyorlar. Kimi vahalar, yalnızca çöldeki bir su kuyusundan oluşuyor. Kimi vahalarsa, içine kentlerin kurulmasına olanak sağlayacak kadar geniş, tar-

ma elverişli alanlardan oluşuyor. Eskiden vahalarda karşılaşan insanlar birbirlerine en son haberleri verir, mal alışverişleri yaparlarmış. Kimi bölgelerde bu gelenek bugün de sürüyor. Tuaregler, çölü çok iyi tanıyor ve vahaların yerlerini biliyorlar. Bu bilgiler kuşaktan kuşağa aktarılıyor.

Sahra Çölü'nden elde edilen tuz, Tuareg kervanlarının taşıdığı en değerli mal. Günümüzden milyonlarca yıl önce, bugün Sahra Çölü'nün bulunduğu yer okyanuslarla kaplıydı. Okyanus kuruduktan sonra, geride yalnızca tuzları kaldı. Tuz, insan sağlığı için önemli; çöldeki insanlar için çok daha önemli. Sıcak, kuru bölgelerde insanlar ve hayvanlar terle çok fazla mineral kaybediyorlar. İnsanlar, kaybettikleri mineralleri de yiyeceklere koydukları tuzla geri alıyorlar. Aynı nedenle, hayvanlarına da tuz yediyorlar. Ayrıca, tuz, besinlerin kurutulup saklanması da kullanılıyor.

Tuareg kampı.

Sahra Çölü'nde birçok vaha bulunuyor.

Aslı Zülâl

<http://www.calacademy.org/exhibits/africa/exhibit/sahara/tuareg/index.html>
<http://www.uiowa.edu/~africart/toc/people/Tuareg.html>